

Kinde Annamária: Szandra May és Tom Vanguard igaz története. Nagyvárad, Mákvirág Kiadó, 2010.

Jóllehet Kinde Annamária Szandra May és Tom Vanguard igaz története című kötete a szerelmet, a szerelem keresését, s talán az énkívüli megtalálására tett kísérletet óhajtja bemutatni, mégsem sikerül a vándorlás motívumának sokszínűségét a kötet legapróbb részleteiben is eléggé differenciáltan leképeznie.

Erre a legmegfelelőbb példát a jelentések vándorlásához, a jelentések sokféleségéhez párosítható kérdőjelesen pozitív jegy, illetve a negatívnak is mondható szolgáltatja, amely a jegyzetapparátusban olvasható. Az e kötetben feltűnő jegyzetek működésmódja a befogadóban állandóan az értelmezés határait érzékelteti, jobban mondva a határok közé szorítás kísérletét. Ezt egy jegyzet még ki is mondja: „A könyvekben minden világos és érthető? Többnyire igen, a könyvben leírtakat ugyanis legalább egy személy bizonyosan az ellenőrzése alatt tartja, és ez a szerző.” (63.) Az első idézett mondat, majd az idézetet követő megpróbálja tompítani a kijelentést, kiváltképpen a megkérdőjelezést hordozva. Ha a kijelentést a szépirodalmi szöveg részeként fogjuk fel, akkor sem jutunk megnyugtatóbb magyarázatra. Ez esetben egy szereplő „határépítéséről” lenne szó. A többi jegyzetből kiolvasható azonban, hogy itt mintha a szerző óhajtana a fikciót kiegészítésekkel ellátni. A kijelentésre visszatérve: a fő ellentésem az okozza, hogy a megállapítás feltételezi egy olyan olvasási mód jelenlétét, amelynek lényege: a szerző hatalmában tartja a szöveg interpretációját, korlátozza az interpretációkat, s talán passzív olvasót céloz meg. Valójában ez az értelmezések pluralitásának végét jelentené. A fikció egy részlete kísérletet tesz a sugalmazás gyöngítésére: „Egy jó történet mindig több mint amit felfoghat belőle akár az írója, akár az olvasója.” (23.)

A kötet ellenben a különböző idősíkok mozgatóásával, a más-más történelmi korokra utalással – melyet egy-egy szó jelentéstartalmával, esetlegesen az archaizálással és a tájnyelvi szavak becsempészésével tud érzékeltetni – a vándorlást képes felmutatni. A szerelemre teremtettséget, az ezzel párosuló mítoszt jól működteti. A szerelem – melyet eltérő korokba helyez – olyan, mintha újra és újra aktualizálódna, így a szerelem keresésének, a páros lét szorgalmazásának, így a kívüli megtalálásnak mítosza erősödik a kötetben. A halál és a szexualitás erősebb, a Michel Foucault által említett összekapcsolása még fokozhatta volna ennek hatását.

Ezek mellett tűnik érthetetlennek, hogy Kinde mi okból helyez olyan egységeket a kötetbe, amelyek a vándorlás motívumához negatív jegyet rendelnek: „Tom Vanguard azért szállt tengerre egykoron, mert taszította a belterjes, kilátástalan, szűk bezártság. Így lett belőle gyökértelen, otthontalan szenvedő, akinek egyforma minden táj, és egyre unalmasabban szűk a nagyvilág.” (17.) Erre több magyarázat is lehetséges: egyrészt a kötet próbál valamiféle egyensúlyt létrehozni, vagyis a vándorlást mind pozitív, mind negatív attribútumokkal kísérel meg bemutatni. Másrészt (s ez az értelmezés kevésbé elismerő a kötettel szemben), a vándorlás itt közölt olvasási módja megfelel az interpretációk sokaságáról a kötet által feljebb vallottaknak, hiszen mind a jelentések vándorlása (s a jelentések sokszínűsége), mind az egyed vándorlása negatív jegyet kap. A Szandra May és Tom Vanguard igaz története mindenféle vándorláshoz így a kérdésesen elfogadható jegyet illesztené.

E fentiek mellett a látás kapcsán is valamiféle mozgást (akár vándorlásnak is nevezhetőt) képez le. A „Szemem színével / átszínezem a sorsot éjjel” – részlet (35.) a jövőben kérdésesen látotthoz illeszti a látószerv sajátosságát. Ez az elgondolás olyan képekben tűnt már fel a világirodalomban, amelyek a kilesés kapcsán a kilesett képének tükrét mutatják a szemben. A film megfoghatóbban tudja ezt érzékeltetni. A Kinde-kötet mellesleg indításával s néhány visszatérő motívumával a filmszerűséget is képviseli. Sajnálatos módon ezt nem hangsúlyozza erőteljesebben, bár a kötet szerkesztettségének jót tett volna.

Kinde Annamária Szandra May és Tom Vanguard igaz története című könyvében a vándorláshoz rendel akár többféleképpen is értelmezhető jegyeket. A kötetben talán nagyobb lehetőségek lettek volna, hiszen e mű rendkívül jól nyit, ám a kidolgozatlanosságok gyengítik a kompozíció egészét.

Kategória: Téka

Denumire autor: Kovács Flóra

Látó Szépirodalmi Folyóirat